

Gezonde grond **de basis voor succes**

De gezondheid van de grond is niet alleen belangrijk voor de planten in je tuin. Onze hele planeet is er afhankelijk van.

Marcelle van Houtum vertelt er alles over.

 @de_kweek

De basis voor een succesvolle (moes-) tuin is een gezonde bodem! En dat geldt overigens niet alleen voor de tuin, maar ook voor het voortbestaan van onze planeet. De bodem speelt een belangrijke rol in klimaatverandering en biedt oplossingen. De reden dat ons familiebedrijf (bestaande uit de bedrijven *Bio-Kultura* en *Kwekerij van Houtum*) zich een aantal decennia geleden in de bodem ging verdiepen was echter een andere dan de klimaatverandering.

De bodem als logische schakel

Vijfentwintig jaar geleden werd het stuk grond, dat nu onze kwekerij is, gekocht. Een stuk land op arme zandgrond op de Utrechtse Heuvelrug. Voor het onze biologische kwekerij van vaste planten werd, was het een kerstbomenkwekerij met weinig tot geen leven in de grond. Voor het succesvol kweken van vaste planten moest er gewerkt worden aan een gezonde bodem die in balans was. Want de bodem is 'het huis' van de plant en dat moet op orde zijn – vol met leven en daarmee voldoende voeding voor de plant. Daarbij voelde de aandacht voor de bodem eigenlijk gewoon als logische schakel in het geheel. We zagen de bodemkwaliteit in de loop der tijd transformeren door jaar in jaar uit te werken met compost. Dat succes wilden we verder gaan verspreiden door het land. Bio-Kultura was geboren.

Zo zagen de moederbedden er vroeger uit.

Ontstaan vanuit de praktijk

Jan van Houtum ontwikkelde jaren geleden al een ecologische visie op het vak van kweken. Omdat hij niet tevreden was over potgrond en andere bodemproducten die verkrijgbaar waren, is hij deze met zijn zoon Mathijs zelf gaan samenstellen. Onder de naam Bio-Kultura zijn toen drie biologische producten ontwikkeld: potgrond, tuinaarde en mestcompost. Het is een overzichtelijk en doeltreffend assortiment dat nog steeds de basis is.

Anno 2021 lijkt het belangrijker dan ooit om de bodem te betrekken in alles. En dat begint natuurlijk bij jezelf, in dit geval de tuinier. Beschouw de bodem dus als startpunt en neem deze mee in je tuinaanpak. Planten willen immers iedere dag kunnen putten uit een breed scala aan voedingsstoffen, mineralen en sporelementen om te kunnen blijven floreren. Net als wij mensen.

De moederbedden anno 2020.

Een ingenieuze ruilhandel

Beestjes, schimmels en bacteriën zorgen voor omzetting van organisch materiaal in en op de bodem naar voedingsstoffen voor de plant. Planten halen hun voeding echter niet alléén uit de bodem. De plant wekt zelf met fotosynthese ook energie op, in de vorm van suikers, en brengt dat naar de bodem. Deze suikers voeden het bodemleven en die maakt op zijn beurt weer allerlei voedingsstoffen beschikbaar voor de plant.

Droogte in de tuin

Op onze kwekerij in Doorn kregen we dit seizoen geregeld de vraag naar planten die goed tegen droogte bestand zijn. Niet zo gek, aangezien (lange) periodes van droogte helaas steeds meer voorkomen. Er zijn natuurlijk wel plantensoorten die beter tegen droogte kunnen dan andere soorten. Denk bijvoorbeeld aan vooral kruidachtige soorten als *Calamintha*, *Pycnanthemum* en lavendel. Wij zouden de nadruk echter niet willen leggen op de planten, maar op de verzorging van de bodem. Wil je aan de waterhuishouding in je tuin werken, denk dan aan de volgende tips.

Zorg voor een volle border

Wanneer je gaten tussen je planten hebt en de bodem dus onbedekt is, kan deze ook sneller uitdrogen. Met een volle border is de kans op uitdrogen kleiner. Daarbij heb je er minder werk van, omdat onkruid minder kans krijgt.

Mulchen

Je kunt het blad en de plantenresten uit je tuin natuurlijk in de groenbak gooien, maar je kunt het ook gebruiken om over de bodem te verspreiden. Zo'n extra laagje over de bodem helpt tegen uitdroging. In de herfst hark je het gevallen blad van je gazon en paden de borders in. Zorg ervoor dat het niet een té dik pakket wordt. Ergens einde winter ruim je je tuin op. Je kunt dan de uitgebloeide plantstengels afknippen en blad en tuinafval onder je heesters leggen. Vervolgens verspreid je compost in de borders. De heesters hebben voldoende aan het blad en tuinafval.

Paden in je tuin kun je in plaats van met tegels, met houtsnippers bedekken. Het water komt dan in de bodem en de houtsnippers zorgen ervoor dat het minder snel uitdroogt. Daarnaast zijn houtsnippers uitermate goed voor het schimmelleven in de bodem.

Compost verspreiden

Wanneer je ieder jaar een laagje compost over je tuin verspreidt, werk je aan die belangrijke humuslaag (bovenste voedzame laag) van de bodem. Hierdoor kan de bodem ook beter vocht vasthouden. Je voorziet de bodem daarnaast van organisch materiaal; dat is belangrijk voor het bodemleven, dat vervolgens weer voedingsstoffen voor je planten beschikbaar maakt. Je verspreidt compost het beste in de wintermaanden of het vroege voorjaar. Je hoeft dan niet zo voorzichtig te werk te gaan, omdat de meeste planten dan nog niet boven de grond uitkomen.

Op zandgrond werken wij op onze kwekerij met mestcompost. Voor de kleigrond pakken wij de tuinaarde-compost. Op het zand werk je meer aan voedend en vochthoudend vermogen, op de kleigrond meer aan structuur.

Op expeditie in je eigen tuin

Hoe weet je nou hoe het ervoor staat in de bodem in jouw tuin? Het is namelijk best lastig om inzicht te krijgen in wat er in de bodem gebeurt. Toch zijn er wel een aantal kenmerken waar je zelf naar kunt kijken om een idee te krijgen van hoe het gaat daar onder je voeten. Pak dus eens een schep en let op de volgende punten:

Hoe is de structuur?

Is de aarde die je ziet heel compact of is het een beetje kruimelig? In een gezonde bodem zit lucht. Vaak wordt gedacht dat je door middel van spitten lucht in de bodem brengt, maar het omgekeerde is het resultaat. Daarnaast haal je met spitten het bodemleven door de war.

Hoe ruikt de grond?

Je wil een bosachtige geur ruiken, want die typische bosgeur komt door schimmels en die zijn onmisbaar in een gezonde bodem.

Hoe vochtig of droog is de grond?

Wanneer de grond droog aanvoelt na een natte periode, klopt er iets niet met de waterhuishouding. In dat geval kun je dat verbeteren door het verspreiden van compost. Het bodemleven gaat ermee aan de gang, het wordt gegeten en uitgepoept waardoor er een humuslaag ontstaat. Die humuslaag houdt op zijn beurt het vocht weer goed vast en zorgt daarnaast voor een mooie structuur.

Zie je iets bewegen?

Bodemdieren zoals wormen en pissebedden zijn heel belangrijk. Zie je niks, geen paniek. Veel bodemleven kunnen wij namelijk met het blote oog niet zien. Als je niks ziet bewegen, zegt dat niet meteen dat de bodem niet op orde is. Extra tip: pak er een vergrootglas bij!